

ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 0600100516

за извършен одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г.

Настоящият окончателен одитен доклад е приет с Решение № 143 от 04.08.2016 г.
на Сметната палата (Протокол № 22)

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на съкращенията	3
Част първа Резюме	4
Част втора Въведение	5
1. Основание за извършване на одита	5
2. Информация за одитираната организация	5
3. Одитиран период	6
4. Предмет на одита	6
5. Цели на одита	6
6. Обхват на одита	7
7. Критерии за оценка	7
8. Одитни стандарти	7
Част трета Констатации	7
I. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.	7
II. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.	8
III. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г.	10
1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“	10
2. По Раздел „Разходи и трансфери - всичко“	14
3. Тенденция на движение на приходните и разходните показатели по отчетите за изпълнение на ДОО за периода 2013 г. – 2015 г.	20
4. По Раздел „Финансиране“	22
5. По Раздел „Дефицит/излишък“	23
IV. Състояние на СФУК в изследваните процеси	24
V. Последващ контрол за изпълнение на дадената препоръка от Сметна палата	24
Част четвърта Заключение	26
Част пета Препоръки	27
Част шеста Отговори на одитираната организация	27
Опис на одитните доказателства	28

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

Съкращение	Пълно наименование
АЗ	Агенция по заетостта
АСП	Агенция за социално подпомагане
ДБ	Държавен бюджет
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ЕБК	Единна бюджетна класификация
ЕИБ	Европейската инвестиционна банка
ЕС	Европейския съюз
ЕЦБ	Европейската централна банка
ЗБДОО	Закон за бюджета на ДОО
ЗНЗ	Закон за насърчаване на заетостта
ЗПФ	Закон за публичните финанси
КПК	Краткосрочни плащания и контрол
КСО	Кодекс за социално осигуряване
МСВОИ	Международни стандарти на върховните одитини институции
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НЕЛК	Национална експертна лекарска комисия
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НОИ	Национален осигурителен институт
ОКИБ	Отчет за касовото изпълнение на бюджета
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПОБ	Парични обезщетения за беработица
СФУК	Системи за финансово управление и контрол
ТЕЛК	Териториална експертна лекарска комисия
ТП	Териториално поделение
ЦУ	Централно управление

Част първа РЕЗЮМЕ

Извършен е одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г. в Националния осигурителен институт (НОИ).

Одитиран обект е отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) и състоянието на системите за финансово управление и контрол (СФУК) в изследваните процеси, съгласно обхвата на одита¹, които са оценени спрямо изискванията на правната рамка. Извършен е и последващ контрол за изпълнението на дадената препоръка от Сметната палата при предходен одит на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г.

При одита е установено:

Спазени са процедурите и сроковете по изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета в Сметната палата и Народното събрание.

По структура и показатели отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. съответства на ЗБДОО за 2015 г. В отчета са посочени получени трансфери, разходи и предоставени трансфери, непредвидени в ЗБДОО за 2015 г., които са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени вярно.

Осигурителните приходи по бюджета на ДОО за 2015 г. са преизпълнени с 3,1 на сто, което се дължи на преизпълнение на приходите от осигурителни вноски с 5 на сто.

Неданъчните приходи са преизпълнени с 340 на сто, поради реализиране на дадената възможност с направената законодателна промяна², в сила от 15.08.2015 г., осигурените лица да променят осигуряването си - от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“.

Предвидените трансфери от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година и трансфера от държавния бюджет за ДОО са преведени по бюджета на НОИ в пълен размер.

Постигната е икономия, като получената допълнителна субсидия от ДБ за покриване на недостига от средства, е с 6,6 на сто по-малко от предвидената.

Получените по бюджета на ДОО трансфери от Министерството на труда и социалната политика (МТСП) по програми за осигуряване на заетост и трансфери за поетите осигурителни вноски и данъци не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г., но са в изпълнение на действащото законодателство.

Общите разходи по бюджета на ДОО са превишени с 1,5 на сто, което се дължи на превишение на разходите за пенсии и за социални помощи и обезщетения.

Предоставените трансфери по бюджета на ДОО – „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ и „Трансфер между бюджет и СЕС“, непредвидени в ЗБДОО за 2015 г., са отчетени законосъобразно.

Превишението на разходите за пенсии се дължи на изплатените еднократни допълнителни суми към пенсиите през 2015 г., които не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г.

През последните три години се наблюдава тенденция годишният темп на нарастване на разходите за пенсии да намалява спрямо годишния темп на нарастване на приходите от осигурителни вноски, независимо, че се запазва все още тенденцията - в абсолютен размер разходите за пенсии да превишават приходите от осигурителни вноски.

¹ Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г.; Структура и съдържание на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г.; Изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г.

² Със Закона за изменение и допълнение на КСО (обн. ДВ, бр. 61 от 2015 г.)

Дължимите суми за надвзети пенсии, парични обезщетения за временна неработоспособност и обезщетения за безработица към 31.12.2015 г., подлежащи за събиране от НОИ, са намаляли спрямо същия период на 2014 г., което се дължи на адекватни и ефективни действия от страна на ръководството на НОИ, в т. ч. на засилената контролна дейност.

Установените дефицити по фондовете „Пенсии“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са финансирани с постигнатите излишъци по бюджетите на фондовете „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“ и бюджета на НОИ.

Действащите СФУК в изследваните процеси са адекватни и ефективни.

Изпълнена е дадената от Сметната палата препоръка³.

Част втора

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Основание за извършване на одита

Настоящият одит е извършен на основание чл. 5, ал. 1, т. 4, във връзка с чл. 6, ал. 5 и чл. 38, ал. 1 от Закона за Сметната палата, одитна задача № 458 от Програмата за одитната дейност на Сметната палата за 2016 г. и в изпълнение на Заповед № ОД-06-01-005 от 19.05.2016 г. на заместник-председателя на Сметната палата - Тошко Тодоров.

2. Информация за одитираната организация

Държавната политика по ДОО се разработва, координира и провежда от министъра на труда и социалната политика. Националният осигурителен институт управлява държавното обществено осигуряване и изпълнява бюджета на ДОО. Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО се изготвя от НОИ и се внася от управителя му в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнение на държавния бюджет за съответната година.

Набирането на финансовите средства, необходими за покриване на разходите на общественото осигуряване, е от: осигурителни вноски, които се събират от Националната агенция за приходите (НАП); постъпления от глоби, санкции, наказателни лихви и други неданъчни приходи, като набраните средства не се капитализират; трансфери от държавния бюджет. В края на всяка календарна година се установяват постъпленията и направените разходи, като действат принципите на осигуряването⁴.

Националният осигурителен институт е юридическо лице със седалище гр. София. Първостепенен разпоредител с бюджета на ДОО е управителят на НОИ, а второстепенни разпоредители в Териториалните поделения (ТП) на НОИ са техните директори. Контрол върху дейността на НОИ се осъществява от Надзорния съвет на НОИ.

Органи на управление на НОИ са Надзорният съвет, управителят и подуправителят. Надзорният съвет е съставен от представители на държавата и на национално представените работодателски и синдикални организации. За 2015 г. при определяне на състава са прилагани изискванията на КСО.⁵

³ „Да се регламентира във Вътрешните правила към СФУК, извършването на предварителен контрол преди изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“, дадена от Сметната палата при предходния одит на отчета за изпълнението на бюджета на Държавното обществено осигуряване за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г.

⁴ Чл. 3 от КСО

⁵ чл. 35, ал. 1 от КСО „Надзорният съвет се състои от по един представител на всяка от представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, признати съгласно Кодекса на труда и равен на

Надзорният съвет се състои от 12 членове, от които 2 са представители на всяка от представителните организации на работниците и служителите, признати съгласно Кодекса на труда, 4 са представители на представителните организации на работодателите и 6 са представители, определени от Министерския съвет, един от които е изпълнителният директор на НАП.

През 2015 г. не са извършвани промени в състава на Надзорния съвет на НОИ.⁶

Националният осигурителен институт се състои от централно управление (ЦУ) и териториални поделения.

Централно управление на НОИ осъществява дейността си чрез 12 дирекции, 32 отдела и 2 сектора, като през годината в ЦУ не са извършвани промени в броя и вида на организационните звена.⁷

Към 31.12.2015 г. общият брой на реално заетите служители по основен щат е 3 458, в т.ч. 2 319 по служебно правоотношение и 1 139 по трудово правоотношение⁸, като незаетите щатни бройки са 84.⁹

През одитирания период управител на НОИ е Бисер Петков, а подуправител е Весела Караиванова. Отговорност за управленските решения по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор за одитирания период носи Бисер Петков – управител на НОИ.¹⁰

3. Одитиран период

Одитираният период е от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г.

4. Предмет на одита

Предмет на одита е отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО се изготвя от НОИ¹¹, утвърждава се от Надзорния съвет на НОИ и се внася от управителя на НОИ в Народното събрание. Представя се в Сметната палата за изготвяне на доклад със становище, които се внасят в Народното събрание.

За одитирания период размерът на отчетените приходи и трансфери в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г. възлиза на 9 774 709,7 хил. лв., а на разходите и трансферите – 9 770 256,7 хил. лв.

5. Цели на одита

5.1. Да се оцени степента на съответствие на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. с изискванията на правната рамка.

5.2. Да се оцени състоянието на системата за финансово управление и контрол в изследваната област.

тях брой представители, определени от Министерския съвет, един от които задължително е изпълнителният директор на Националната агенция за приходите“

⁶ Одитно доказателство № 3

⁷ Одитно доказателство № 2

⁸ Одитно доказателство № 1

⁹ при планирани 3 542 броя служители за 2015 г., съгласно Правилника за изменение и допълнение на Правилника за организацията и дейността на Националния осигурителен институт (Обн. - ДВ, бр. 46 от 2015 г., в сила от 01.07.2015 г.)

¹⁰ Одитно доказателство № 4

¹¹ Структурните звена, имащи основно отношение към изготвянето на отчета за изпълнението на ДОО, са дирекции „Финансово-счетоводна дейност“, „Анализ, планиране и прогнозиране“, „Пенсии“, „Осигуряване и краткосрочни плащания“

5.3. Да се установи дали и до каква степен са предприети действия от управителя на НОИ за изпълнение на дадената от Сметната палата препоръка от предходния одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г.

6. Обхват на одита

Одитната задача обхваща:

6.1. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г.

6.2. Структура и съдържание на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г.

6.3. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г.

Ограничения в обхвата на одита

В обхвата на одита ограничения не се предвиждат.

7. Критерии за оценка

При одита на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г. са приложени следните критерии за оценка:

1. Съответствие на процеса по изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. с изискванията на правната рамка.

2. Съответствие на структурата и съдържанието на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. с изискванията на правната рамка.

3. Съответствие на изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. с изискванията на правната рамка.

4. Съответствие на системата за финансово управление и контрол с изискванията на правната рамка.

8. Одитни стандарти

Одитът е изпълнен в съответствие с Международните стандарти на върховните одитни институции (МСВОИ) 100 Основни принципи на одита в публичния сектор, МСВОИ 400 Основни принципи на одита за съответствие и МСВОИ 4100 Указания за одит за съответствие – за одити, извършени отделно от одити на финансовите отчети.

Част трета

КОНСТАТАЦИИ

I. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. е изготвен от НОИ на основата на: подадения от дирекция „Финансово-счетоводна дейност“ към НОИ отчет за касовото изпълнение на бюджета на ДОО по фондове; касовия отчет за приходите от осигурителни вноски, изготвен от НАП; касовия отчет за приходите от централизирано превеждани осигурителни вноски за бюджетните организации, изготвен от Министерството на финансите (МФ) и касовия отчет за приходите от осигурителните вноски на служителите

на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК), при спазване на изискванията на вътрешните правила.^{12,13}

От управителя на НОИ е внесен отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. в Надзорния съвет на НОИ за утвърждаване, съгласно чл. 37, ал. 5, т. 3, б. „б“ от КСО.¹⁴

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО е придружен с: доклад на управителя на НОИ; отчет на консолидиран бюджет на ДОО за 2015 г. – изпълнение по месеци и тримесечия; статистически отчет и демографски и икономически показатели за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2015 г.; натурални показатели по пенсиите на консолидирания бюджет за 2015 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г., е утвърден от Надзорния съвет на НОИ, в съответствие с изискването на чл. 36, ал. 1, т. 2 от КСО.¹⁵

Утвърденият отчет е внесен в Сметната палата при спазване на седемдневния срок по чл. 56, ал. 1 от Закона за Сметната палата.¹⁶

В съответствие с изискванията¹⁷ на КСО, годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. е внесен от управителя на НОИ в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнението на държавния бюджет за 2015 г.¹⁸

Процедурите по изготвянето, утвърждаването и представянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. от Националния осигурителен институт са в съответствие с изискванията на правната рамка.

II. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.

1. Представеният отчет включва изпълнението на: консолидирания бюджет на ДОО, бюджетите на фондовете по чл. 18 от КСО - „Пенсии“, „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“, „Общо заболяване и майчинство“, „Безработица“ и бюджета на НОИ.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. е изготвен съгласно структурата и показателите, определени в ЗБДОО за 2015 г. В Раздел „Приходи и трансфери - всичко“ са включени получените приходи, отчетени по показателите, предвидени в ЗБДОО за 2015 г. и получените трансфери. В Раздел „Разходи и трансфери – всичко“ са включени извършените разходи, отчетени по показатели и предоставените от бюджета на ДОО трансфери за други бюджети. Отчетено е и финансирането на бюджета по съответните показатели, както и дефицита/излишъка по съответните фондове.

Отчетените приходи, разходи и трансфери по бюджетите на осигурителните фондове и по бюджета на НОИ отговарят по характер на нормативно определените в КСО.^{19,20}

¹² Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване (КБДОО), на бюджета на Учителския пенсионен фонд (УчПФ) и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите (ФГВРС)

¹³ Одитно доказателство № 5

¹⁴ Одитно доказателство № 6

¹⁵ Одитни доказателства № 7 и № 8

¹⁶ Одитно доказателство № 8

¹⁷ чл. 31, ал. 1 от КСО, „Годишният отчет за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване се изготвя от Националния осигурителен институт и се внася от неговия управител в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнението на държавния бюджет“

¹⁸ Одитно доказателство № 9

2. В отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г. са посочени показатели, които не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г., но са в изпълнение на действащи нормативни актове, както следва:

2.1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

2.1.1. По показателя „Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост“ са получени 259,4 хил. лв., които са съгласно договори²¹ по програма за временна заетост между Агенцията по заетостта (АЗ) и НОИ²², и са в съответствие с параграф 1 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗБДОО за 2015 г.²³

2.1.2. По показателя „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“ са отчетени 3 230,3 хил. лв., които не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г., представляващи средства за данъци върху доходите на физическите лица²⁴, и са във връзка със схемата на централизирано разплащане на осигурителните вноски и данъци по чл. 159 от ЗПФ.²⁵

2.2. По Раздел „Разходи и трансфери – всичко“

2.2.1. По показателя „Пенсии“ са отчетени изплатени еднократни допълнителни суми към пенсиите за 2015 г. в размер на 101 940,0 хил. лв.,²⁶ които не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г., но са в изпълнение на ПМС № 49/06.03.2015 г. и ПМС № 310/11.11.2015 г. и на основание разпоредбата на чл. 22, т. 3 от КСО²⁷.

2.2.2. По показателя „Програми за временна заетост“ са отчетени като разход 259,0 хил. лв., които са в изпълнение на сключени договори²⁸ между НОИ и АЗ на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) и са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2015 г.

2.2.3. По показателя „Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта“ изразходваните средства в размер на 1 277,3 хил. лв. не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г. Средствата са за предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 4, т. 3 от Закона за ветераните от войните (за отдых и лечение) и по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите (за профилактика и рехабилитация), и са отчетени в съответствие с разпоредбата на параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2015 г.²⁹

2.2.4. По показателя „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ са посочени средства в размер на 1 527,2 хил. лв., непредвидени в ЗБДОО за 2015 г., представляващи предоставени средства по сключени договори за изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация за 2015 г. с

¹⁹ чл.чл. 20 – 26б от КСО

²⁰ Одитно доказателство № 10

²¹ Одитно доказателство № 11

²² в изпълнение на разпоредбата на чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта

²³ Одитно доказателство № 12

²⁴ попадат в обхвата на § 25, ал. 4 от ЗДБРБ за 2013 г., съгласно т. 14 от указание на Дирекция „Държавно съкровище“ на МФ - ДДС № 16/27.12.2012 г.

²⁵ Одитно доказателство № 12

²⁶ Одитно доказателство № 13

²⁷ във връзка с чл. 115, ал. 2 от КСО – „Дължимите от държавното обществено осигуряване вземания се погасяват с изтичане на тригодишна давност, считано от 1 януари на годината, следваща годината за която се отнасят.“

²⁸ Одитни доказателства № 11 и № 12

²⁹ Одитни доказателства № 12 и № 14

бюджетна организация, отчетени в съответствие с чл. 114, ал. 1 от ЗПФ и параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2015 г.³⁰

2.2.5. По показателя „Трансфер между бюджет и СЕС“ са посочени средства в размер на 30,1 хил. лв., непредвидени в ЗБДОО за 2015 г., представляващи разходи по сключен договор по Оперативна програма административен капацитет (ОПАК) за изпълнение на проект „Подобряване на професионалната компетентност на служителите в НОИ за осигуряване на равен достъп на хората с увреждания“.³¹

3. Спазена е разпоредбата на параграф 2 от ПЗР на ЗБДОО за 2015 г., като не е формиран общ резерв на фондовете по чл. 18 от КСО.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. съответства на структурата и показателите на ЗБДОО за 2015 г.

Отчетените, непредвидени в Закона за бюджета на ДОО за 2015 г., получени трансфери, разходи и предоставени трансфери, са в изпълнение на действащото законодателство.

III. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г.

1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

В отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2015 г. са отчетени **общо приходи и трансфери** в размер на 9 774 709,7 хил. лв., които са 101,5 на сто спрямо планираните в Закона за бюджета на ДОО - 9 633 205,5 хил. лв.³²

Съгласно ЗБДОО за 2015 г. **приходите по бюджета на ДОО** включват „Осигурителни приходи“, „Неданъчни приходи“, „Внесен данък добавена стойност (ДДС) и други данъци върху продажбите“.

В осигурителните приходи се включва и трансферът от ДБ в размер 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година.

Неданъчните приходи включват: „Приходи и доходи от собственост“, „Глоби, санкции и наказателни лихви“ и „Други неданъчни приходи“.

Приходите по показателя „Внесен ДДС и други данъци върху продажбите“ се формират от начисления ДДС върху приходите и доходите от собственост.

Планираните приходи със ЗБДОО за 2015 г. и тяхното изпълнение, отразено в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г., е както следва:

(хил. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗБДОО за 2015 г.	Отчет	Изпълнение спрямо ЗБДОО за 2015 г. в лева	Изпълнение спрямо ЗБДОО за 2015 г. в %
1	2	3	4	5
1. Осигурителни приходи	7 277 461,0	7 505 937,8	228 476,8	103,1
1.1. Осигурителни вноски	4 569 630,6	4 798 107,4	228 476,8	105

³⁰ Одитни доказателства № 12 и № 15

³¹ Одитно доказателство № 12

³² Одитни доказателства № 8 и № 16

<i>1.2. Трансфери от държавния бюджет в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица</i>	2 707 830,4	2 707 830,4	0	100,0
2. Неданъчни приходи	12 010,0	52 872,4	40 862,4	440,2
2.1. Приходи и доходи от собственост	6 463,0	5 976,3	- 486,7	92,5
2.2. Глоби, санкции и наказателни лихви	5 242,0	18 055,5	12 813,5	344,4
2.3. Други неданъчни приходи	305,0	28 840,6	28 535,6	9 455,9
3. Внесени ДДС и други данъци върху продажбите	-1 065,0	-954,8	110,2	89,7
<i>Общо приходи в т.ч. и осигурителните трансфери от ДБ по т. 1.2</i>	<i>7 288406,0</i>	<i>7 557 855,4</i>	<i>269 449,4</i>	<i>103,7</i>
Общ размер на събраните приходи без осигурителния трансфер от ДБ по т. 1.2	4 580 575,6	4 850 025,0	269 449,4	105,9

Общо събраните приходи (без трансферите от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година) са в размер на 4 850 025,0 хил. лв., при планирани за 2015 г. - 4 580 575,6 или изпълнение 105,9 на сто.

1.1. Приходите по бюджета на ДОО за 2015 г. включват³³:

1.1.1. Отчетените осигурителни приходи през 2015 г. са в размер на 7 505 937,8 хил. лв., от които осигурителни вноски 4 798 107,4 хил. лв. и трансфери от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година - 2 707 830,4 хил. лв.

Планираните със ЗБДОО за 2015 г. осигурителни приходи са в размер на 7 277 461,0 хил. лв. Изпълнението е 103,1 на сто, което се дължи на събраните в повече приходи от осигурителни вноски от НАП и НОИ.³⁴

Делът на осигурителните приходи – 7 505 937,8 хил. лв. в общия размер на приходите³⁵, в т. ч. осигурителните трансфери от ДБ в размер на 12 на сто върху осигурителните доходи на всички осигурени за календарната година лица, е 99,3 на сто.

1.1.1.1. Приходите от осигурителни вноски се формират от вноски от работодатели, лични вноски от работници и служители, вноски от самоосигуряващи се лица, главници по ревизионни актове и приходи от професионални пенсионни фондове.

През 2015 г. отчетените приходи от осигурителни вноски са 4 798 107,4 хил. лв. при планирани 4 569 630,6 или изпълнение от 105 на сто, което се дължи на по-високия брой на осигурените лица,³⁶ увеличение на средния осигурителен доход, увеличението на

³³ Одитни доказателства № 8, № 16 и № 17

³⁴ Одитно доказателство № 17

³⁵ 7 557 855,4 хил. лв.

³⁶ Осигурените лица за 2015 г. са 2 755 906 или с 24 152 повече от планираните

максималните и на минималните осигурителни прагове по основни икономически дейности и групи професии.^{37,38}

Изпълнението на приходите от осигурителни вноски за 2015 г. спрямо 2014 г.³⁹ е 107,03 на сто, като увеличението с 314 972,8 хил. лв. се дължи на горепосочените причини.⁴⁰

В ЗБДОО за 2015 г. планираните осигурителните вноски не са посочени по видове, което кореспондира с отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.

От отчетените приходи от осигурителни вноски в общ размер на 4 798 107,4 с най-голям относителен дял са „Вноски за работници и служители от работодатели“ - 2 959 491,2 хил. лв., или 61,7 на сто, следвани от „Вноски от работници и служители“ (лични вноски)“ - 1 620 487,5 хил. лв. или 33,8 на сто и „Вноски от самонаети лица“ (самоосигуряващи се лица)“ – 218 128,7 хил. лв. или 4,5 на сто.⁴¹

1.1.1.2. Трансферите от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година са част от осигурителните приходи, планирани в ЗБДОО за 2015 г. в размер на 2 707 830,4 хил. лв., и са преведени в пълен размер, съгласно изискванията на чл. 21, т. 5 от КСО⁴². Този трансфер е 36,1 на сто от общия размер на отчетените осигурителни приходи по бюджета на ДОО за 2015 г.

1.1.2. В ЗБДОО за 2015 г. са планирани **неданъчни приходи** в размер на 12 010,0 хил. лв., в т.ч.: приходи и доходи от собственост – 6 463,0 хил. лв.; глоби, санкции и наказателни лихви – 5 242,0 хил. лв. и други неданъчни приходи – 305,0 хил. лв.

Отчетените неданъчни приходи са в размер на 52 872,4 хил. лв., от които: приходи и доходи от собственост – 5 976,3 хил. лв.; глоби, санкции и наказателни лихви – 18 055,5 хил. лв. и други неданъчни приходи – 28 840,6 хил. лв.

Отчетеното изпълнение в размер на 52 872,4 хил. лв. е 440,2 на сто от планираното и се дължи на преизпълнението на други неданъчни приходи и на приходите от глоби, санкции и наказателни лихви.⁴³

В параграф 36-00 „Други приходи“ на ОКИБ на НОИ са отчетени приходите от реализирани курсови разлики от валутни операции (нето) в размер на (-) 8,1 хил. лв.; получени застрахователни обезщетения – 4,5 хил. лв. и други неданъчни приходи, отчетени по подпараграф 36-19 „Други неданъчни приходи“ на ОКИБ на НОИ - 28 844,2 хил. лв.⁴⁴

Съгласно § 51 от Закона за изменение и допълнение на КСО⁴⁵, се регламентира възможността осигурените в универсален пенсионен фонд лица да променят осигуряването си от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“.

На това основание, през 2015 г., са прехвърлени средства, представляващи акумулирани осигурителни вноски от пенсионно-осигурителните дружества в ЦУ на НОИ, като към 31.12.2015 г. са постъпили 27 581,0 хил. лв.

Съгласно разпоредбите на чл. 129, ал. 12-14 от КСО, сумите по индивидуалните партии на всяко осигурено лице към датата на постъпването им по сметката на съответния избран фонд, се отразяват и класифицират според икономическия им характер в отчетността на НОИ, съответно като увеличение (чл. 129, ал. 12 и ал. 13 от КСО) и като намаление

³⁷ Одитно доказателство № 17

³⁸ Одитно доказателство № 25

³⁹ 4 483 134,6 хил. лв.

⁴⁰ Съгласно данни от ЗБДОО за 2014 г. и за 2015 г., от Отчет за изпълнението на Закона за бюджета на ДОО за 2014 г. и Отчет за изпълнението на Закона за бюджета на ДОО за 2015 г.

⁴¹ Одитни доказателства № 16 и № 17

⁴² отм. ДВ, бр. 61 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.

⁴³ Одитно доказателство № 25

⁴⁴ Одитни доказателства № 8 и № 17

⁴⁵ обн. ДВ, бр. 61 от 2015 г., в сила от 15.08.2015 г.

(чл. 129, ал. 14 от КСО) на други приходи чрез използване на подпараграф 36-19 „Други неданъчни приходи“ от ЕБК. В резултат на тези законодателни промени към 31.12.2015 г. са постъпили 65,0 хил. лв.⁴⁶

1.1.3. Отчетените **приходи от данък добавена стойност и други данъци върху продажбите** са в размер на (-) 954,8 хил. лв. при планирани (-) 1 065,0 хил. лв., или изпълнение 89,7 на сто, като данъците са внесени в държавния бюджет.

Приходите, отчетени по показателите на консолидирания бюджет на ДОО за 2015 г., са в съответствие с действащото законодателство и отговарят на приходите по счетоводните регистри на НОИ.

1.2. Съгласно ЗБДОО за 2015 г. е предвидено държавата да участва във финансирането на осигурителните разходи чрез **трансфери** в размер на 5 052 629,9 хил. лв.

В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО са отчетени получени трансфери в общ размер на 4 924 684,7 хил. лв., в т. ч. 4 924 425,3 хил. лв. от ДБ и 259,4 хил. лв. от други бюджетни организации.⁴⁷

Получените от ДБ трансфери включват: трансфери в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година в размер на 2 707 830,4 хил. лв.; трансфер за ДОО в размер на 342 560,0 хил. лв.; допълнителен трансфер за покриване на недостига от средства в размер на 1 870 804,6 хил. лв. и трансфери за поети осигурителни вноски и данъци в размер на 3 230,3 хил. лв.

Получени са трансфери от други бюджетни организации - МТСП по програми за осигуряване на заетост в размер на 259,4 хил. лв.

1.2.1. По показателя „**Трансфери от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година**“ по т. 1.2. от отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г., Раздел „Приходи и трансфери - всичко“ са отчетени 2 707 830,4 хил. лв., които съответстват на планираните със ЗБДОО за 2015 г.

1.2.2. По показателя „**Получени трансфери от централния бюджет за ДОО**“ по т. 4 от отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. са отчетени 342 560,0 хил. лв., които съответстват на планирания размер в ЗБДОО за 2015 г. и са преведени в пълен размер.

1.2.3. По показателя „**Получени допълнителни трансфери от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства**“ по т. 5 от отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. при планирани 2 002 239,5 хил. лв. са отчетени 1 870 804,6 хил. лв., или 93,4 на сто от предвидените в закона.⁴⁸

Получените допълнителни трансфери включват:

- трансфер за покриване на недостига от средства - 1 768 527,3 хил. лв.;
- средствата за покриване на извършените разходи за отдих, профилактика и рехабилитация на военноинвалиди, военнопострадали и на ветераните от войните, които са в изпълнение на чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите и чл. 4, т. 3 от Закона за ветераните от войните, отчетени в размер на 1 277,3 хил. лв.;
- допълнителен трансфер, съгласно ПМС № 49/06.03.2015 г. за изплащане на еднократна добавка към пенсиите за м. април 2015 г. на пенсионери в размер на 50 000 хил. лв.;⁴⁹

⁴⁶ Одитни доказателства № 18 и № 16

⁴⁷ Одитни доказателства № 8, № 16, № 19 и № 12

⁴⁸ Одитни доказателства № 8, № 16, № 19, № 12 и № 25

⁴⁹ Одитно доказателство № 13

- допълнителен трансфер от ЦБ в размер на 51 000 хил. лв., съгласно ПМС № 310/11.11.2015 г.⁵⁰

1.2.4. По показателя „Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост“ – т. 6 от отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г., отчетените трансфери в размер на 259,4 хил. лв. не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г., но са в изпълнение на договори между НОИ и Агенцията по заетостта през 2015 г. за изплащане на възнаграждения на лица, наети по програми за осигуряване на заетост, сключени на основание чл. 30б, ал. 1 т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта.⁵¹

1.2.5. По показателя „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“ - т. 8 от отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г., са отчетени 3 230,3 хил. лв., които не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г., но са в изпълнение на централизираното разплащане на осигурителни вноски и данъци, съгласно чл. 161 във връзка с чл. 159 от ЗПФ.⁵²

Общо получените отчетени трансфери по бюджета на ДОО през 2015 г. са в размер на 4 924 684,7 хил. лв., при планирани 5 052 629,9 хил. лв. в ЗБДОО за 2015 г., или със 127 945,2 хил. лв. по-малко.

Получените трансфери по бюджета на ДОО за 2015 г., включително непредвидените със Закона за бюджета на ДОО за 2015 г., са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени правилно.

2. По Раздел „Разходи и трансфери - всичко“

В отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО по Раздел „Разходи и трансфери – всичко“ при планирани 9 629 267,0 хил. лв. са отчетени 9 770 256,7 хил. лв., които са 101,5 на сто спрямо приетите със закона и с 4,1 на сто повече спрямо предходната 2014 г.⁵³

2.1. Планираните **разходи** са в размер на 9 620 517,0 хил. лв.⁵⁴, а отчетените⁵⁵ - 9 761 899,0 хил. лв., които са 101,5 на сто. Установеният преразход от 141 382,0 хил. лв. се дължи на допълнително изплатените през 2015 г. еднократни суми към пенсиите, както и на по-големите разходи за социални обезщетения и помощи.

С най-голям относителен дял са разходите за пенсии – 86,5 на сто, следвани от разходите за социални помощи и обезщетения – 12,8 на сто и разходите за програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост – 0,7 на сто.

⁵⁰ Одитно доказателство № 13

⁵¹ Одитни доказателства № 8, № 16, № 19, № 12 и № 11

⁵² Одитни доказателства № 8, № 16, № 19 и № 12

⁵³ отчетени разходи и трансфери в размер на 9 386 710,5 хил. лв. през 2014 г.

⁵⁴ Съгласно уточнения план към 31.12.2015 г., а със ЗБДОО за 2015 г. са 9 622 117,0 хил. лв.

⁵⁵ Одитни доказателства № 8, № 16 и № 20

Извършените разходи, съгласно приетите показатели по бюджета на ДОО за 2015 г., са както следва:

(хил. лв.)

Показатели	ЗБДОО за 2015 г.	Уточнен план ⁵⁶	Отчет	% изпълнение	Икономия/ преразход	
					лева	%
к.1	к.2	к.3	к.4	к.5 (к.4/к.3)	к.6 (к.4-к.3)	7
1. Разходи-общо	9 622 117,0	9 620 517,0	9 761 899,0	101,5	-141 382,0	-1,5
1.1. Пенсии	8 392 990,0	8 392 990,0	8 445 512,1	100,6	-52 522,1	-0,6
1.1.1. Пенсии за сметка на ДОО	8 010 526,1	8 010 526,1	8 089 957,4	101	-79 431,3	-1
1.1.2. Пенсии за сметка на държавния бюджет	339 304,4	339 304,4	318 907,7	94	20 396,7	6
1.1.3. Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ	2 355,4	2 355,4	492,1	21	1 863,3	79
1.1.4. Издръжка (пощенска такса и ДДС и други финансови услуги)	40 804,1	40 804,1	36 154,9	88,6	4 649,2	11,4
1.2. Социални помощи и обезщетения	1 157 650,0	1 156 050,0	1 250 125,2	108,1	- 94 075,2	- 8,1
1.3. Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетост	71 330,5	71 330,5	66 241,0	93	5 089,5	7
1.3.1. Разходи за персонал	48 489,6	48 749,6	47 396,3	97,2	1 353,3	2,8
1.3.2. Издръжка	16 097,4	15 827,4	11 700,6	74	4 126,8	26

⁵⁶ Уточненият план представя извършените корекции по бюджета на ДОО за 2015 г., в резултат от утвърдените промени по отделните разходни параграфи и подпараграфи, вследствие от взети решения на Надзорния съвет на НОИ, на основание чл. 114, ал. 1 и 2 от ЗПФ, както следва: Със ЗБДОО за 2015 г. по показателя „Социални помощи и обезщетения“ са планирани разходи в размер на 1 157 650,0 хил. лв., но на основание чл. 114, ал. 1 от ЗПФ, Надзорният съвет на НОИ е одобрил промяна в показателя, изразяваща се в компенсирано намаление на разходите по § 42-01 „социални помощи и обезщетения“ за сметка на увеличение на § 61-02 „предоставени трансфери“. Със ЗБДОО за 2015 г. по показателите, съответно „Разходи за персонал“, „Издръжка“ и „Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности“ са планирани съответно размери на разходите, както следва: 48 489,6 хил. лв., 16 097,4 хил. лв. и 106,0 хил. лв. На основание чл. 114, ал. 2 от ЗПФ, във връзка с чл. 80, ал. 5, т. 2 от ЗДБРБ за 2015 г. и чл. 41 от Постановление № 8 на МС от 16.01.2015 г. за изпълнението на държавния бюджет на РБ за 2015 г., Надзорният съвет на НОИ е одобрил компенсирани промени в цитираните показатели на разходите по бюджета на НОИ за 2015 г.; Одитно доказателство № 15

1.3.3. Платени данъци, такси и административни санкции	550,0	550,0	461,4	84	88,6	16
1.3.4. Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности	106,0	116,0	113,4	97,8	2,6	2,2
1.3.5. Капиталови разходи	6 087,5	6 087,5	5 033,0	82,7	1 054,5	17,3
1.3.6. Програми за временна заетост			259,0			
1.3.7. Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта			1 277,3			
1.4. Отбрана и сигурност	75,0	75,0	1,7	2,3	73,3	97,7
1.5. Разходи за лихви	71,5	71,5	19,0	26,6	52,5	73,4
1.5.1. Разходи за лихви по заеми от банки и други финасови институции от чужбина	71,5	71,5	19,0	26,6	52,5	73,4
1.5.2. Други разходи за лихви към местни лица	0	0	0	0	0	0

2.1.1. По показателя разходи за „Пенсии“⁵⁷ в ЗБДОО за 2015 г. са предвидени средства в размер на 8 392 990,0 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 8 445 512,1 хил. лв., които са 100,6 на сто спрямо планираните. Установен е преразход в размер на 52 522,1 хил. лв., което е 0,6 на сто спрямо предвиденото в закона. Разходите за пенсии са нараснали с 3,6 на сто спрямо 2014 г.⁵⁸

За 2015 г. разходите за пенсии (без пощенска такса и ДДС) са 9,7 на сто от БВП⁵⁹. През 2015 г. броят на пенсионираните се лица е 107 663, а броят на възобновените и възстановените пенсионери е 35 704. Броят на пенсионерите, чиито пенсии са прекратени и спрени през 2015 г., е 145 233. Към 31.12.2015 г. броят на пенсионерите, ефективно получаващи пенсии, е 2 178 123, което е с 1 866 по-малко спрямо 31.12.2014 г.⁶⁰ Броят на пенсиите към 31.12.2015 г. е 2 644 808, от които лични пенсии - 2 521 579 и наследствени пенсии - 123 229. Спрямо 2014 г.⁶¹, общият брой на пенсиите е намалял с 23 896, което е в резултат на провежданата пенсионна реформа.⁶²

⁵⁷ Одитно доказателство № 20

⁵⁸ разходи за пенсии за 2014 г. – 8 154 906,5 хил. лв.

⁵⁹ По данни на Националния статистически институт БВП за 2015 г. е 86 373 млн. лв.

⁶⁰ Броят на пенсионерите към 31.12.2014 г. е 2 179 989

⁶¹ Броят на пенсиите към 31.12.2014 г. е 2 668 704

⁶² Одитно доказателство № 20

От отчетените разходи за „Пенсии” с най-голям относителен дял са: „Пенсиите за сметка на ДОО“ – в размер на 8 089 957,4 хил. лв. (95,8 на сто от общия размер на разходите за пенсии), следвани от „Пенсии за сметка на ДБ” – 3,8 на сто, „Издържка (пощенска такса и ДДС и други финансови услуги)“ – 0,4 на сто и „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ“ – 0,006 на сто.

Установено е превишение на разходите за „Пенсии за сметка на ДОО“ в размер на 79 431,3 хил. лв. или 1 на сто от планираните. Причина за увеличението са включените разходи за изплатените еднократно допълнителни суми към пенсиите за месеците април и декември 2015 г. – утвърдени общо в размер на 101 000,0 хил. лв.⁶³ Без изплатените еднократни допълнителни суми в размер на 101 940,0 хил. лв.⁶⁴, които не се планират, отчетеният разход за пенсии, финансирани от ДОО, е с 22 508,7 хил. лв. по-малко от планирания. Последното се дължи на по-малкия общ брой пенсионери и пенсии.

Постигната е икономия на разходите за „Пенсии за сметка на държавния бюджет“ в размер на 20 396,7 хил. лв., което е 6 на сто от планираните. Пенсиите за сметка на ДБ са отпуснати на основание на действащи нормативни актове.

По показателя „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, на ЕЦБ и на ЕИБ“⁶⁵ е установена икономия в размер на 1 863,3 хил. лв. или 79 на сто от планираните.

Разходите, свързани с изплащане на пенсиите, отчетени по показателя „Издържка (пощенска такса и ДДС и други финансови услуги)“, през 2015 г. са в размер на 36 154,9 хил. лв., което е с 4 649,2 хил. лв. по-малко от планираните. Намаляването на размера на разходите за изплащане на пенсиите се дължи на увеличаване на броя на пенсионерите, които получават пенсиите си по банков път.

Установени са дължими **надвзети пенсии** към 31.12.2015 г. в размер на 7 534,3 хил. лв.⁶⁶, които са отразени в счетоводните регистри на НОИ. Съгласно предоставени обяснения от одитирания обект, причините за наличието им са следните: отпуснати и изплатени пенсии въз основа на представени от лицата документи за осигурителен стаж и осигурителен доход с неистинско съдържание; деклариране на невярна информация от пенсионера или неговите наследници; неуведомяване от страна на пенсионерите и техните наследници настъпване на всяко обстоятелство, което води до спиране, прекратяване или изменение на пенсията и други.

Предприетите действия за намаляване размера на дължимите надвзети пенсии от НОИ са насочени към подобряване на събираемостта и създаване на подходящо качество на работа за недопускане и предотвратяване извършването на неправилно отпуснати и изплащани пенсии.⁶⁷

В резултат от предприетите действия от страна на НОИ, размерът на надвзетите пенсии към 31.12.2015 г. е намалял с 1 623,5 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2014 г.⁶⁸

⁶³ С ПМС № 49/06.03.2015 г. и ПМС № 310/11.11.2015 г.; Одитни доказателства № 13 и № 25

⁶⁴ Реално изплатените средства са в размер на 101 940,0 хил. лв., които не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г., но са в изпълнение на ПМС № 49/06.03.2015 г. и ПМС № 310/11.11.2015 г. и на основание разпоредбата на чл. 22, т. 3 от КСО, във връзка с чл. 115, ал. 2 от същата норма – „Дължимите от държавното обществено осигуряване вземания се погасяват с изтичане на тригодишна давност, считано от 1 януари на годината, следваща годината за която се отнасят.“; Одитно доказателство № 13

⁶⁵ В изпълнение на Наредбата за прехвърляне на пенсионни права от и към пенсионните схеми на ЕС, на ЕЦБ и на ЕИБ, приета с ПМС № 262/22.10.2012 г.

⁶⁶ Одитно доказателство № 26

⁶⁷ Одитно доказателство № 25

⁶⁸ Одитно доказателство № 27

2.1.2. По разходния показател „Социални помощи и обезщетения“ в ЗБДОО за 2015 г. са предвидени средства в размер на 1 157 650,0 хил. лв. С решение на Надзорния съвет на НОИ са извършени законосъобразни промени по бюджета на ДОО, в резултат на което уточненият размер на разходите по показателя е 1 156 050,0 хил. лв.⁶⁹ По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 1 250 125,2 хил. лв., които са 108,1 на сто спрямо планираните. Установен е преразход в размер на 94 075,2 хил. лв. или 8,1 на сто. Съгласно предоставени обяснения от одитирания обект – НОИ, причини за превишението са увеличените разходи, извършени за обезщетения при временна неработоспособност поради общо заболяване, гледане на болен член от семейството, нетрудови злополуки, както и на разходи, извършени за обезщетения за бременност и раждане, отглеждане на малко дете.⁷⁰

Установени са дължими **надвзети обезщетения за временна неработоспособност** към 31.12.2015 г. в размер на 7 824,0 хил. лв. и **обезщетения за безработица** в размер на 1 946,2 хил. лв.⁷¹

Съгласно предоставени обяснения от одитирания обект, причините за наличието им са следните: неизпълнение на задълженията на безработните лица за деклариране в законовия срок на обстоятелствата, които водят до спиране и прекратяване изплащането на паричните обезщетения за безработица; неподадени или некоректно подадени данни от осигурителя в Регистъра на осигурените лица; и други нарушения на законовите разпоредби.

Предприетите действия от НОИ за намаляване размерите на дължимите надвзети обезщетения за временна неработоспособност и за безработица са насочени към подобряване на контролните дейности, в т.ч. предварителния контрол⁷², относно недопускане и предотвратяване на незаконосъобразното изплащане на обезщетения, както и на увеличаване на събираемостта на вече изплатените такива.⁷³

В резултат от предприетите действия от страна на НОИ, размерите на надвзетите парични обезщетения за временна неработоспособност и обезщетения за безработица към 31.12.2015 г. са намалени съответно с 277,9 хил. лв. и с 980,8 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2014 г.⁷⁴

2.1.3. По разходния показател „Програми дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост“ в ЗБДОО за 2015 г. са планирани средства в размер на 71 330,5 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 66 241,0 хил. лв., като е постигната икономия в размер на 5 089,5 хил. лв. или 7 на сто от планираните.⁷⁵

Отчетеният показател включва:

а) по показателя „Разходи за персонал“ са отчетени 47 396,3 хил. лв., което е 97,2 на сто спрямо планираните 48 749,6 хил. лв. Установена е икономия в размер на 1 353,3 хил. лв. или 2,8 на сто от планираните.

През 2015 г. дейността по администриране на социалното осигуряване е изпълнявана с 3 458⁷⁶ реално заети служители по основен щат в администрацията на НОИ при планова щатна численост 3 542 служители.

б) по показателя „Издържка“ са отчетени 11 700,6 хил. лв., което е 74 на сто спрямо планираните 15 827,4 хил. лв. Реализираната икономия в размер на 4 126,8 хил. лв. е от

⁶⁹ Одитно доказателство № 15

⁷⁰ Одитно доказателство № 25

⁷¹ Одитно доказателство № 26

⁷² Виж т. V. „Последващ контрол за изпълнение на дадената препоръка от Сметна палата“ от доклада

⁷³ Одитно доказателство № 25

⁷⁴ Одитно доказателство № 27

⁷⁵ Одитно доказателство № 25

⁷⁶ към 31.12.2015 г.

икономия на разходи за: материали; вода, горива и енергия; външни услуги; командировки и други.

в) по показателя „Платени данъци, такси и административни санкции“ – отчетени са 461,4 хил. лв. при планирани 550,0 хил. лв. Установена е икономия в размер на 88,6 хил. лв. или 16 на сто от планираните.

г) по показателя „Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности“ са планирани 116 хил. лв. През 2015 г. са изплатени членски внос на Европейската платформа по социално осигуряване, Международната асоциация по социално осигуряване и на Фондация „Проф. д-р В. Гаврийски“ в общ размер на 113,4 хил. лв. Реализирана е икономия в размер на 2,6 хил. лв. или 2,2 на сто от планираните.

д) по показателя „Капиталови разходи“ са отчетени 5 033,0 хил. лв. при планирани 6 087,5 хил. лв., или с 1 054,5 хил. лв. по-малко, представляващи реализирана икономия от 17,3 на сто спрямо планираните.

е) по показателя „Програми за временна заетост“ са отчетени 259,0 хил. лв. в изпълнение на сключени договори⁷⁷ между НОИ и АЗ, които не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г.

ж) по показателя „Други служби и дейности по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“ са отчетени 1 277,3 хил. лв., които не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г., но са в изпълнение на Закона за военноинвалидите и военнопострадалите (за профилактика и рехабилитация) и Закона за ветераните от войните (за отдых и лечение).

2.1.4. По показателя „Отбрана и сигурност“ в ЗБДОО за 2015 г. са предвидени 75,0 хил. лв., а са отчетени 1,7 хил. лв. Реализирана е икономия в размер на 73,3 хил. лв. или 97,7 на сто от планираните.

2.1.5. По показателя „Разходи за лихви“ са планирани 71,5 хил. лв., а са отчетени 19,0 хил. лв., представляващи разходи за лихви по заеми от банки⁷⁸. Реализирана е икономия в размер на 52,5 хил. лв. или 73,4 на сто.

Извършените разходи за държавното обществено осигуряване през 2015 г. са в съответствие с действащото законодателство и са отразени правилно в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г.

2.2. Предоставените трансфери⁷⁹ от бюджета на ДОО към други бюджети са 8 357,7 хил. лв., които са 117 на сто спрямо предвидените в закона – 7 150 хил. лв. Установеният преразход се дължи на предоставените трансфери, които не са планирани в ЗБДОО за 2015 г. – „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ и „Трансфер между бюджет и СЕС“ – в общ размер на 1 557,3 хил. лв.

Предоставените трансфери са както следва:

2.2.1. На МТСП за Агенцията за социално подпомагане (АСП) – 3 144,4 хил. лв. при планирани 3 150,0 хил. лв. (99,8 на сто), които са предоставени в съответствие с разпоредбите на КСО за помощно-технически средства, свързани с увреждане.⁸⁰

От АСП е потвърдено усвояването в пълен размер на предоставените от бюджета на НОИ трансфери.⁸¹

⁷⁷ Одитно доказателство № 11

⁷⁸ Одитни доказателства № 16 и № 23

⁷⁹ Одитно доказателство № 21

⁸⁰ чл. 11, ал. 1, т. 2, б. „в“, чл. 12, ал. 1, т. 4 и чл. 13, ал. 1, т. 3 от КСО

⁸¹ Одитно доказателство № 22

2.2.2. На МТСП за фонд „Условия на труд“ – 3 656,0 хил. лв. (91,4 на сто от предвидените средства), от които:

а) за мероприятия за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести по чл. 24, ал. 3 от КСО - 2 889,7 хил. лв.;

б) за диагностика на професионалните болести по чл. 24, ал. 4 от КСО – 766,3 хил. лв. Трансферите, предоставени на фонд „Условия на труд“, са усвоени в пълен размер.⁸²

2.2.3. Отчетен е „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ в размер на 1 527,2 хил. лв., непредвиден в ЗБДОО за 2015 г., представляващ предоставени средства по сключен договор за изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация за 2015 г. с бюджетна организация – Военномедицинска академия. Трансферът е отчетен законосъобразно.^{83,84}

2.2.4. Отчетен е „Трансфер между бюджет и СЕС“ в размер на 30,1 хил. лв., непредвиден със Закона за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г., представляващ авансово финансиране със средства от бюджета на НОИ на извършени плащания по ОПАК.^{85,86}

Предоставените трансфери от бюджета на ДОО към други бюджети са в съответствие с действащото законодателство и са отразени вярно в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г.

3. Представяне на тенденцията на движение на приходните и разходните показатели по отчетите за изпълнението на ДОО за периода 2013 г. – 2015 г.⁸⁷

Отчетените приходи през 2013 г. по показателя „Осигурителни приходи“ са в размер на 6 730 594,4 хил. лв., за 2014 г. - 7 102 080,5 хил. лв. и за 2015 г. - 7 505 937,8 хил. лв. Нарастващата тенденция за периода се дължи на постъпилите повече приходи от осигурителни вноски.

Приходите от осигурителни вноски през 2013 г. са в размер на 4 220 170,2 хил. лв., през 2014 г. – 4 483 134,6 хил. лв. и през 2015 г. – 4 798 107,4 хил. лв. Нарастващата тенденция за периода се дължи на нарастване броя на осигурените лица и по-високия среден осигурителен доход.

„Неданъчните приходи“ през 2013 г. са 53 827,8 хил. лв., през 2014 г. – 20 950,7 хил. лв. и през 2015 г. – 52 872,4 хил. лв. Плаващата тенденция за периода се дължи на вариращия през годините размер на средствата, постъпили като приходи и доходи от собственост; глоби, санкции и наказателни лихви; и други неданъчни приходи. Същественото превишение за 2015 г. се дължи основно на отчитане на акумулираните осигурителни вноски от универсални пенсионни фондове.

Разходите по показателя „Пенсии“ за 2013 г. са в размер на 7 784 587,4 хил. лв., през 2014 г. са 8 154 906,5 хил. лв., през 2015 г. са 8 445 512,1 хил. лв. Нарастващата тенденция през периода се дължи на осъвременяването на пенсиите и изплатените допълнителни

⁸² Одитно доказателство № 22

⁸³ На основание чл. 36, ал. 1, т. 12 от КСО, чл. 25, ал. 2 от Наредба № 1 от 13.02.2007 г. и в съответствие с чл. 114, ал. 1 от ЗПФ и параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2015 г.

⁸⁴ Одитни доказателства № 12 и № 15

⁸⁵ в изпълнение на проект „Подобряване на професионалната компетентност на служителите в НОИ за осигуряване на равен достъп на хората с увреждания“

⁸⁶ Одитно доказателство № 12

⁸⁷ Одитни доказателства № 29 и № 8

великденски и коледни добавки през годините, независимо, че броят на пенсиите намалява в резултат от провежданата пенсионна реформа.

По показателя „**Социални помощи и обезщетения**“ през 2013 г. са отчетени 1 118 930,8 хил.лв., през 2014 г. – 1 157 953,5 хил. лв., през 2015 г. – 1 250 125,2 хил. лв. Нарастващата тенденция през периода се дължи на: нарастващия брой на осигурените лица по години⁸⁸, изплатените повече работни дни по някои видове парични обезщетения, както и по-високото среднодневно парично обезщетение.

По показателя „**Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта**“ са отчетени разходи през 2013 г. – 68 572,3 хил. лв., през 2014 г. – 67 683, 3 хил. лв., през 2015 г. – 66 241,0 хил. лв. Намаляващата тенденция през периода се дължи на намаляване разходите за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения с 10 на сто – подход, приложен от МФ за всички бюджетни организации с цел ограничаване на разходите.⁸⁹

По показателя „**Отбрана и сигурност**“ са отчетени през 2013 г. - 8,8 хил. лв., през 2014 г. – 93,9 хил. лв., през 2015 г. – 1,7 хил. лв. Отчита се плаваща тенденция през периода, поради: за 2014 г. преразходът се дължи на допълнително предоставени суми за непредвидени и неотложни разходи за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия по фасадата на сграда, стопанисвана от ТП на НОИ гр. Русе, а за 2015 г. икономията е направена по целесъобразност.

По показателя „**Разходи за лихви**“ са отчетени през 2013 г. – 59,0 хил. лв., през 2014 г. – 46,9 хил. лв., през 2015 г. - 19,0 хил. лв. Намаляващата тенденция през периода се дължи на външни за НОИ причини, а именно изплащането на разходите за лихви е в съответствие със съставения от МФ погасителен план по заема със Световната банка (дългосрочни заеми от банки и финансови институции от чужбина).

Разходите за пенсии⁹⁰ през периода 2013 г. - 2015 г., за всяка от годините, са в по-голям абсолютен размер спрямо приходите от осигурителни вноски⁹¹, но се наблюдава тенденция годишният темп на нарастване на разходите за пенсии да намалява спрямо годишния темп на нарастване на приходите от осигурителни вноски.

Нарастваща е тенденцията по отношение на участието на държавата във финансирането на част от осигурителните разходи, което е за сметка на държавния бюджет.⁹²

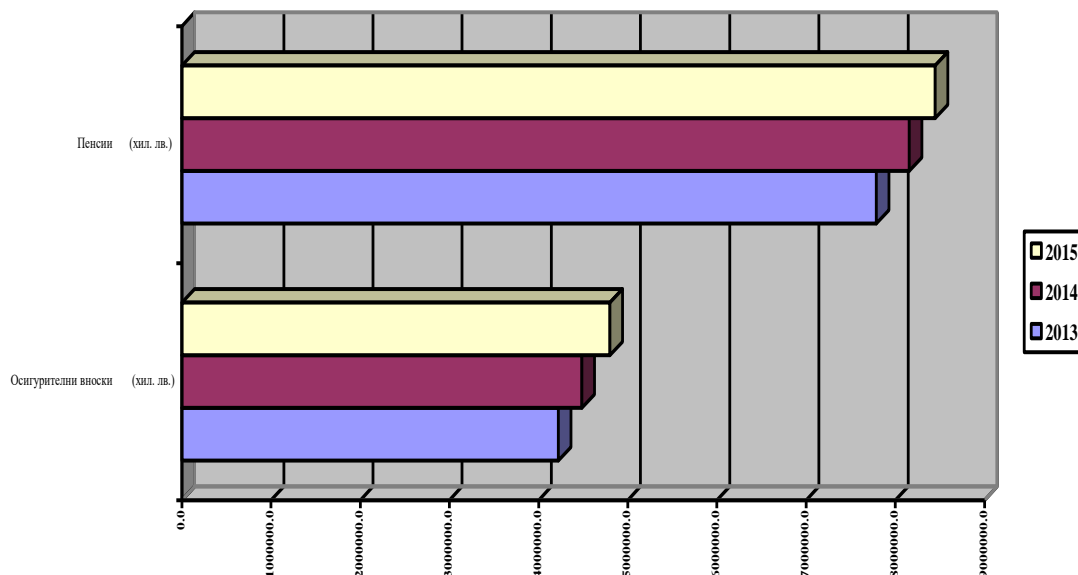
⁸⁸ осигурените лица през 2013 г. са 2 729 800; през 2014 г. – 2 735 101; през 2015 г. – 2 755 906;

⁸⁹ Одитно доказателство № 28

⁹⁰ С най-голям относителен дял в общия размер на разходите

⁹¹ С най-голям относителен дял в общия размер на приходите

⁹² Общ размер на отчетените трансфери съгласно отчетите за изпълнението на бюджета на ДОО съответно за 2013 г – 4 708 289,5 хил. лв.; за 2014 г. – 4 882 939,0 хил. лв.; за 2015 г. – 4 924 425,3 хил. лв.

4. По раздел „Финансиране“

4.1. През 2015 г. от НОИ са погасени дължимите суми по дългосрочни заеми от Световната банка в размер на 3 969,5 хил. лв., в т.ч. 3 950,5 хил. лв. по дължима главница и 19,0 хил. лв. дължими лихви.⁹³ Изплатената главница по дължимите заеми на Световната банка съответства на отчетената сума по параграф 80-00 „Заеми от чужбина“. Изплатените лихви правилно са отчетени по показателя „Разходи за лихви“.

4.2. В Закона за бюджета на ДОО за 2015 г. не са предвидени суми по разчети за поети осигурителни вноски, но законосъобразно са отчетени 4 980,0 хил. лв. в съответствие с разпоредбите на чл. 159 от ЗПФ и параграф 22а от ПЗР на КСО.⁹⁴

4.3. Отчетените средства по показателя „Друго вътрешно финансиране“ (1 540,2 хил. лв.) не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г., но са законосъобразни и включват сумите по параграф 88-00 „Събрани средства и извършени плащания за сметка на други бюджети, сметки и фондове“ в размер на (-350,9 хил. лв.) и параграф 93-00 „Друго финансиране – нето“ в размер на 1 891,2 хил. лв.⁹⁵

4.4. Наличните средства към 31.12.2015 г., в размер на 236,1 хил. лв., съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ, отчетени по параграф 95-08 „Наличност в левова равностойност по валутни сметки в края на периода“.⁹⁶

Финансирането по бюджета на ДОО за 2015 г. е в съответствие с действащото законодателство.

⁹³ Одитно доказателство № 23

⁹⁴ Одитно доказателство № 12

⁹⁵ Одитно доказателство № 12

⁹⁶ Одитно доказателство № 24

5. По раздел „Дефицит/Излишък“

Изпълнението на бюджетите на отделните фондове на ДОО през 2015 г. е както следва:

5.1. По бюджета на фонд „Пенсии” е отчетен дефицит от 1 772 501,7 хил. лв., което е с 45 528,4 хил. лв. по-малко от планирания⁹⁷. Това се дължи на събраните с 93 131,6 хил. лв. повече приходи от осигурителни вноски, на непланираните, но отчетени други неданъчни приходи в размер на 27 581,0 хил. лв., на превишението на разходите за пенсии в размер на 75 333,4 хил. лв., постигната икономия на разходи за социални помощи и обезщетения в размер на 184,5 хил. лв. и на непланираните, но отчетени предоставени трансфери за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия в размер на 35,3 хил. лв.

5.2. По бюджета на фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност”, при планиран дефицит от 10,4 хил. лв. е отчетен излишък от 20 900,5 хил. лв., който се дължи на постигнатата икономия от разходи за пенсии за сметка на държавния бюджет и тяхната издръжка в размер на 20 908,6 хил. лв. и от разходи за социални помощи и обезщетения - 2,3 хил. лв.

5.3. По бюджета на фонд „Трудова злополука и професионална болест” е отчетен излишък в размер на 118 380,8 хил. лв., който е с 34 389,5 хил. лв. по-голям спрямо планирания (83 991,3 хил. лв.). По-високият излишък се дължи на: получени повече приходи от осигурителни вноски с 31 854,7 хил. лв. от планираните, постигната икономия на разходите за пенсии за сметка на ДОО и тяхната издръжка – 1 902,7 хил. лв., както и за социални помощи и обезщетения – 285,8 хил. лв., на предоставените по-малко трансфери за МТСП с 347,0 хил. лв. и на непланираните, но отчетени предоставени трансфери за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия в размер на 0,7 хил. лв.

5.4. По бюджета на фонд „Общо заболяване и майчинство” е отчетен дефицит в размер на 83 526,1 хил. лв., което с 26 295,8 хил. лв. повече от планирания по бюджета⁹⁸. Това се дължи на установения преразход за изплатени социални помощи и обезщетения в размер на 105 594,9 хил. лв. и на непланираните, но отчетени предоставени трансфери за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия в размер на 1 491,2 хил. лв., независимо от събраните в повече осигурителни вноски с 80 787,7 хил. лв. и на предоставения по-малък трансфер за АСП с 2,6 хил. лв.

5.5. По бюджета на фонд „Безработица” е отчетен дефицит в размер на 111 139,6 хил. лв., който е по-малък с 35 349,9 хил. лв. от планирания⁹⁹ и се дължи на постъпилите в повече приходи от осигурителни вноски с 22 702,8 хил. лв., както и на постигнатата икономия на разходи за обезщетения за безработица с 12 647,1 хил. лв.

5.6. По бюджета на НОИ при планиран излишък в размер на 1 941 707,5 хил. лв. е отчетен излишък от 1 832 339,1 хил. лв., който е със 109 368,4 хил. лв. по-малък от планирания.

В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. е отчетен излишък в размер на 4 453,0 хил. лв.

Наличните средства в края на периода по отчета на консолидирания бюджет на ДОО за 2015 г. са 236,1 хил. лв. и съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ.

⁹⁷ планиран дефицит от 1 818 030,1 хил. лв.

⁹⁸ 57 230,3 хил. лв.

⁹⁹ 146 489,5 хил. лв.

IV. Състояние на СФУК в изследваните процеси

През одитирания период в НОИ има утвърдени вътрешни актове¹⁰⁰ за изграждане на СФУК в изследваните процеси: изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.; структура и съдържание на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г.; изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г. Осъществява се предварителен контрол при извършване на разход и поемане на задължение. Въведените контроли са достатъчни и адекватни, което предпоставя предотвратяване на несъответствия в изследваните процеси, и са прилагани последователно през целия одитиран период. Взетите управленски решения в НОИ, показват добро разбиране за същността и значението на СФУК в изследваните процеси, поради което през одитирания период същите функционират в съответствие с изискванията на ЗФУКПС.

Състоянието на СФУК в изследваните процеси е добро, като през одитирания период са осигурили ефективното изпълнение на дейностите във връзка с изготвянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г., което е видно от гореизложеното в настоящия доклад.¹⁰¹

V. Последващ контрол за изпълнение на дадената препоръка от Сметна палата

При осъществения последващ контрол за изпълнението на препоръката *„Да се регламентира във Вътрешните правила към СФУК, извършването на предварителен контрол преди изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“*, дадена от Сметната палата при предходния одит на отчета за изпълнението на бюджета на Държавното обществено осигуряване за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г., е установено:

Със Заповед № 1016-40-451/02.11.2015 г. на управителя на НОИ са изменени и допълнени работни инструкции (РИ) „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“, утвърдена със Заповед № 332 от 02.04.2014 г., и „Приемане и обработване на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“, утвърдена със Заповед № 333 от 02.04.2014 г.¹⁰² Направените изменения в цитираните работни инструкции осигуряват възможност за извършването на ефективен предварителен контрол преди изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО.

¹⁰⁰ Счетоводна политика на НОИ за 2015 г.; Индивидуален сметкоплан на НОИ за 2015 г.; „Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване (КБДОО), на бюджета на Учителския пенсионен фонд (УчПФ) и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите (ФГВРС)“ с 3 Работни инструкции (РИ) – РИ „Действия при съставяне и приемане на проекта на Закона за бюджета на ДОО, бюджета на Учителския пенсионен фонд и бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите“; РИ „Процедури при изпълнение на Закона за бюджета на ДОО, бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите“; РИ „Процедури при отчитане на Закона за бюджета на ДОО, бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите“; Работни инструкции „Поемане на задължение“ и „Извършване на разход“; Работна инструкция „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“; Работна инструкция „Приемане и обработване на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“; Вътрешни правила за организация на деловодната дейност, документооборота и контрола по изпълнение на сроковете в НОИ; функционални, длъжностни характеристики и други

¹⁰¹ Част трета Констатации

¹⁰² Одитно доказателство № 30

Със Заповед № 1016-40-451/02.11.2015 г. на управителя на НОИ са регламентирани следните изменения и допълнения:

1. В РИ „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“, в т. V „Контрол по изплащането на ПОБ“: т. 1 се изменя, като се допълва процедурата по предварителен контрол, както следва: В ЦУ на НОИ се извършва проверка в регистрите от информационната система в началото на всеки месец, съгласно предварително утвърден график. В резултат на проверката, от програмния продукт „Парични обезщетения за безработица“ (ПОБ) се генерират списъци, в които са отразени обстоятелства, водещи до спиране на обезщетението. При индикатор за спиране, се извършва допълнителна проверка в регистрите, в които са намерени данни за това. Проверката завършва с вземане на решение - отхвърлено или потвърдено спиране, в резултат на което се генерира предварителна проектоведомост. Създават се нови т. 2 и т. 3, отнасящи се до регламентиране на процедури по предварителен контрол по изплащането на ПОБ и до потвърждаване на ведомостта, съгласно които е предвидено отговорни длъжностни лица да извършват преглед и действия във връзка с отразяване на допълнителни плащания и удържки - добавка за текущо и минало обезщетение, прихващане на надвзети суми за парични обезщетения и други. До потвърждаването на генерираната проектоведомост, компетентните длъжностни лица могат да променят данните за включените в нея лица - да преизчислят сумата на дължимото ПОБ, да променят периода, за който се изплаща, или изцяло да изключат лицето от ведомостта, да проверят рекапитулацията по отношение коректността на отразените удържки. Т. 2 става т. 4, а т. 3 става т. 5 и се изменя, като се допълва процедурата по предварителен контрол, както следва: относно контрола за изплащане на ПОБ, неполучено от починало лице, е предвидено информацията да се предава на юрисконсулта за разпределение на формираната наследствена маса по законоустановения ред. Разпределените суми и данните се въвеждат в конкретен програмен продукт, откъдето автоматично се насочват за плащане към генерираната проектоведомост.

2. В РИ „Приемане и обработване на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“, в процес 5 „Изплащане на паричните обезщетения и помощи (обработка в Модул 5): т. 2 се изменя, като се допълва процедурата по предварителен контрол, както следва: При преглед на генерираните проектоведомости, длъжностните лица извършват действия за отразяване на допълнителни плащания и удържки - доплащане за текущо и минало обезщетение, еднократна парична помощ при смърт на осигуреното лице, прихващане на надвзети суми за обезщетения и други, както и въвеждане на всички ръчно изчислени парични обезщетения и помощи, за които е преценено, че могат да бъдат изплатени. Създават се нови т. 3 и т. 4, отнасящи се до регламентиране на процедура по предварителен контрол по изплащането на обезщетенията и помощите и до потвърждаване на ведомостта, съгласно които е предвидено след приключване на прегледа на проектоведомостта да се осъществява контрол по всички включени в нея парични обезщетения и помощи с възможност за изключване на плащания от нея на база преценка, след което проектоведомостта се потвърждава от отговорни длъжностни лица, за да се насочат обезщетенията и помощите от ТП на НОИ към ЦУ на НОИ за включване в общите ведомости.

Препоръката е изпълнена.

Част четвърта ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г., представени в одитния доклад и събраните одитни доказателства, са налице основания за изразяване на следните заключения:

1. Спазен е нормативно определения ред по съставяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г. в Сметната палата и в Народното събрание.

2. По структура и показатели отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. съответства на ЗБДОО за 2015 г. Посочените в отчета получени трансфери, разходи и предоставени трансфери, непредвидени в ЗБДОО за 2015 г., са отчетени законосъобразно.

3. Изпълнението на бюджета по отделните показатели е както следва:

а) Установено е преизпълнение на осигурителните приходи по бюджета на ДОО с 3,1 на сто, което се дължи на събраните в повече приходи от осигурителни вноски от НАП и НОИ с 5 на сто. Постъпилите приходи от осигурителни вноски са законосъобразни и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.

б) Установено е преизпълнение на неданъчните приходи по бюджета на ДОО с 340 на сто, поради дадената през 2015 г. правна възможност, осигурените лица да променят осигуряването си от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“.

в) Трансферите от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година са част от осигурителните приходи, планирани в ЗБДОО за 2015 г., и са преведени в пълен размер. Тези трансфери са 36,1 на сто от осигурителните приходи по бюджета на ДОО. Отчетени са получени трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост и трансфери за поети осигурителни вноски и данъци, които не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г., но са в изпълнение на действащото законодателство.

г) Установено е превишение на общите разходи по бюджета на ДОО с 1,5 на сто, което се дължи на превишение на разходите за пенсии и за социални помощи и обезщетения. Изплатени са еднократни допълнителни суми към пенсиите за месеците април и декември 2015 г., които не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г.

д) В резултат от предприетите ефективни действия от страна на НОИ, размерите на надвзетите пенсии, обезщетения за временна неработоспособност и обезщетения за безработица към 31.12.2015 г. са намалени спрямо отчетените към 31.12.2014 г. съответно с 1 623,5 хил. лв., 277,9 хил. лв. и 980,8 хил. лв.

е) Предоставените трансфери от НОИ на МТСП за АСП и фонд „Условия на труд“ са в съответствие с действащото законодателство и са усвоени в пълен размер.

ж) Независимо, че през последните три години 2013 г. – 2015 г. се запазва тенденцията абсолютният размер на разходите за пенсии да превишава този на приходите от осигурителни вноски, се отчита намаляване на годишния темп на нарастване на разходите за пенсии спрямо годишния темп на нарастване на приходите от осигурителни вноски.

з) Отчетените дефицити по бюджетите на фондовете на ДОО - „Пенсии“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са покрити с отчетените излишъци по фондовете „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“ и бюджета на НОИ. Наличността в края на периода по отчета на консолидирания бюджет на ДОО е равна на остатъка по валутните сметки на НОИ.

4. Системите за финансово управление и контрол в изследваните процеси са адекватни и ефективни.

5. Изпълнена е препоръката, дадена от Сметната палата при предходния одит на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г.

Дейността в изследваните процеси е осъществена в съответствие с действащото законодателство във всички съществени аспекти.

Част пета ПРЕПОРЪКИ

В резултат на извършения одит не се дават препоръки.

Част шеста ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

Фактите и обстоятелствата, установени при одита и отразени в проекта на одитен доклад са съгласувани с представители на одитираната организация. Представителите на НОИ изразяват пълно съгласие и приемат напълно (изцяло) установените факти и обстоятелства.¹⁰³

В подкрепа на констатациите от одитния доклад са събрани 30 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата.

Настоящият одитен доклад е приет на основание чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 143 от 04.08.2016 г. на Сметната палата.

¹⁰³ Становището на одитираната организация е отразено в Работен документ № РД-И-2.32(2)/13.07.2016 г.

**ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА
КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600100516**

№	Одитни доказателства	Брой страници
1	Писмо от и.д. началник отдел „УЧР“ до ръководителя на одитния екип и Справка за списъчния състав на служителите в НОИ към 31.12.2015 г.	2
2	Справка за видовете и броя на организационните звена в ЦУ и ТП на НОИ през 2015 г.	1
3	Писмо, изх. на НОИ № 1029-40-5087#3 от 26.05.2016 г.	2
4	Справка за отговорните длъжностни лица в ЦУ на НОИ за периода 01.01.2015 г. – 31.12.2015 г.	2
5	РД-И-2.29 (1) от 16.06.2016 г. - за тест с двойна цел за съответствие на изготвянето, утвърждаването и представянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. с действащата правна рамка в област на изследване „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.”	5
6	Докладна записка от управителя на НОИ до Надзорния съвет на НОИ, изх. № 1024-40-35/11.05.2016 г. с придружително писмо	2
7	Протокол № 5 от заседание на Надзорния съвет на НОИ, проведено на 16.05.2016 г.	1
8	Писмо изх. № 1029-40-4974/18.05.2016 г. до Сметната палата относно представяне на отчет за изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г. с приложен Очет за изпълнението на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2015 г. (вх. № 33-03-26/18.05.2016 г. на Сметната палата)	96
9	Писмо от управителя на НОИ до Народно събрание, изх. на НОИ № 1029-40-4975/18.05.2016 г. с придружително писмо	2
10	РД-И-2.29 (2) от 20.06.2016 г. - за тест с двойна цел за установяване съответствието на структурата и съдържанието на отчета за изпълнението на Държавното обществено осигуряване 2015 г. със Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2015 г. в областта на изследване „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.“	9
11	Договори за заетост	200
12	Писмо, вх. на НОИ № 1029-40-5087#9/10.06.2016 г. от ръководителя на одитния екип от Сметна палата; Писмо, изх. на НОИ № 1029-40-5087#10/15.06.2016 г. и Писмо, изх. на НОИ № 1029-40-5087#11/17.06.2016 г.; Приложения – аналитични оборотни ведомости	11
13	Справка за еднократно изплатени допълнителни суми към пенсиите през 2015 г.; ПМС № 49/06.03.2015 г. и ПМС № 310/11.11.2015 г.	3
14	ПМС № 53/12.03.2015 г.; ПМС № 181/16.07.2015 г.; ПМС № 229/27.08.2015 г.; ПМС № 362/17.12.2015 г.	4
15	Протоколи от заседания на Надзорния съвет на НОИ №№ 3/12.03.2015 г., 11/16.10.2015 г. и 12/15.12.2015 г. с приложения справка за извършените	11

№	Одитни доказателства	Брой страници
	корекции по бюджета на ДОО за 31.12.2015 г. и Разшифровка по параграфи на ЕБК	
16	Отчет за касовото изпълнение на НОИ за 2015 г.	19
17	РД-И-2.29(3) от 24.06.2016 г. - за тест с двойна цел на приходите по бюджета на ДОО, предоставени от НОИ, НАП и НЗОК за област „Изготвяне, утвърждаване и представяне отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.“	14
18	Писмо на МФ Изх. № 91-00-510 от 04.11.2015 г.	9
19	РД-И-2.21(1) от 27.06.2016 г. - за тестове по същество на получените трансфери по бюджета на ДОО за област „Изготвяне, утвърждаване и представяне отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.“	5
20	РД-И-2.29(4) от 01.07.2016 г. - за тест с двойна цел върху данните от отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. за извършените разходи в област на изследване „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.“	10
21	РД-И-2.21(2) от 01.07.2016 г. - за тестове по същество на предоставените трансфери през 2015 г. от бюджета на ДОО в област на изследване „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.“	4
22	Писмо, изх. на СП № 04-13-9/20.05.2016 г. от зам.-председателя на Сметна палата и Писмо, вх. на СП № 04-13-9/02.06.2016 г. от изпълнителния директор на АСП; Писмо, изх. на СП № 04-13-8/20.05.2016 г. от зам.-председателя на Сметна палата и Писмо, вх. на СП № 04-13-8/15.06.2016 г. от управителя на фонд „Условия на труд“; Справка за предоставени трансфери за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г.	11
23	РД-И-2.21(3) от 05.07.2016 г. - за тестове по същество на финансирането за област „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.“	37
24	Аналитична оборотна ведомост за сметка 5014 „Текущи банкови сметки валута“ за всички клонове за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г.	1
25	Писмо, вх. на НОИ № 1029-40-5087#15/22.06.2016 г. от ръководителя на одитния екип до управителя на НОИ и Писмо, изх. на НОИ № 1029-40-5087#22/30.06.2016 г. от управителя на НОИ до ръководителя на одитния екип с приложени писма от дирекции на НОИ; Писмо, изх. № 1029-40-5087#23/01.07.2016 г. с приложена Справка за отчетените разходи за социални помощи и обезщетения по КСО за 2015 г.	21
26	Справки за диференцирания остатък по вземанията към 31.12.2015 г.	2
27	Информация относно броя на надвзетите пенсии към 31.12.2014 г. и към 31.12.2015 г. – брой пенсии; Информация за сравнение между 2014 г. и 2015 г. относно надвзетите пенсии – в лева; Информация за размера на надвзетите парични обезщетения за безработица и за временна неработоспособност към 31.12.2014 г. и към 31.12.2015 г.	4

№	Одитни доказателства	Брой страници
28	Актуализирана средносрочна бюджетна прогноза за периода 2015-2017 г., Решение № 24 от 16.01.2015 г. на МС, информационен бюлетин „Бюджет 2015 накратко“ на МФ	8
29	Писмо, вх. на НОИ № 1029-40-5087#14/21.06.2016 г. от ръководителя на одитния екип до управителя на НОИ и Писмо, изх. на НОИ № 1029-40-5087#19/28.06.2016 г. от управителя на НОИ до ръководителя на одитния екип с приложена Справка за представяне на тенденцията на движение на приходните и разходните показатели за периода 2013 г. – 2015 г.; отчети за изпълнението на бюджетите на ДОО за 2013 г. и за 2014 г.	36
30	РИ „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“, утвърдена със Заповед № 332 от 02.04.2014 г.; РИ „Приемане и обработване на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“, утвърдена със Заповед № 333 от 02.04.2014 г.; Заповед № 1016-40-451 от 02.11.2015 г. за изменение и допълнение в РИ „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“ и РИ „Приемане и обработване на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“; Писмо, вх. на СП № 33-03-60/02.11.2015 г. от управителя на НОИ до Председателя на Сметна палата; Доклад от съветник към Кабинета на Председателя на Сметната палата, вх. № 33-03-60/06.11.2015 г., до Председателя на Сметната палата	76

СТАНОВИЩЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

ПО ОТЧЕТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ ЗА ПЕРИОДА 1 ЯНУАРИ – 31 ДЕКЕМВРИ 2015 Г.

Настоящото становище е изготвено в изпълнение на чл. 6, ал. 5 от Закона за Сметната палата и отразява резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г. в Националния осигурителен институт (НОИ). Проверено и оценено е съответствието с изискванията на нормативните и вътрешните актове през одитирания период:

I. По изготвянето, утвърждаването и представянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. е изготвен от НОИ при спазване изискванията на вътрешните правила.¹⁰⁴

От управителя на НОИ е внесен отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. в Надзорния съвет на НОИ за утвърждаване, съгласно разпоредбите на КСО.¹⁰⁵

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г., е утвърден от Надзорния съвет на НОИ на 16.05.2016 г.¹⁰⁶

Спазен е седем дневния срок за представяне на утвърдения отчет в Сметната палата.¹⁰⁷

Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. е внесен от управителя на НОИ в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнението на държавния бюджет за 2015 г.¹⁰⁸

II. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.

1. Представеният отчет включва изпълнението на: консолидирания бюджет на ДОО, бюджетите на фондовете по чл. 18 от КСО - „Пенсии“, „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“, „Общо заболяване и майчинство“, „Безработица“ и бюджета на НОИ.

¹⁰⁴ Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване (КБДОО), на бюджета на Учителския пенсионен фонд (УчПФ) и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите (ФГВРС)

¹⁰⁵ чл. 37, ал. 5, т. 3, б. „б“ от КСО

¹⁰⁶ С Протокол № 5 от заседание на Надзорния съвет, проведено на 16.05.2016 г.

¹⁰⁷ Съгласно чл. 56, ал. 1 от Закона за Сметната палата

¹⁰⁸ Съгласно чл. 31, ал. 1 от КСО

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. е изготвен съгласно структурата и показателите, определени в ЗБДОО за 2015 г. Отчетените приходи, разходи и трансфери по бюджетите на осигурителните фондове и по бюджета на НОИ отговарят по характер на нормативно определените в КСО.¹⁰⁹

2. В отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г. са посочени показатели, които не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г., но са в изпълнение на действащи нормативни актове, както следва:

2.1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

2.1.1. По показателя **„Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост“** са получени 259,4 хил. лв., които са съгласно договори по програма за временна заетост между Агенцията по заетостта (АЗ) и НОИ¹¹⁰, и са в съответствие с параграф 1 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗБДОО за 2015 г.

2.1.2. По показателя **„Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“** са отчетени 3 230,3 хил. лв. във връзка със схемата на централизирано разплащане на осигурителните вноски и данъци по чл. 159 от ЗПФ.

2.2. По Раздел „Разходи и трансфери – всичко“

2.2.1. По показателя „Пенсии“ са отчетени изплатени еднократни допълнителни суми към пенсиите за 2015 г. в размер на 101 940,0 хил. лв., в изпълнение на ПМС № 49/06.03.2015 г. и ПМС № 310/11.11.2015 г. и на основание разпоредбата на чл. 22, т. 3 от КСО.

2.2.2. По показателя **„Програми за временна заетост“** са отчетени като разход 259,0 хил. лв., които са в изпълнение на сключени договори между НОИ и АЗ на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) и са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2015 г.

2.2.3. По показателя **„Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта“** са отчетени 1 277,3 хил. лв. Средствата са за предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 4, т. 3 от Закона за ветераните от войните (за отдых и лечение) и по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите (за профилактика и рехабилитация), и са в съответствие с разпоредбата на параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2015 г.

2.2.4. По показателя **„Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“** са отчетени 1 527,2 хил. лв., представляващи предоставени средства по сключени договори за изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация за 2015 г. с бюджетна организация, отчетени в съответствие с чл. 114, ал. 1 от ЗПФ и параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2015 г.

2.2.5. По показателя **„Трансфер между бюджет и СЕС“** са отчетени 30,1 хил. лв., представляващи разходи по сключен договор по Оперативна програма административен капацитет (ОПАК) за изпълнение на проект „Подобряване на професионалната компетентност на служителите в НОИ за осигуряване на равен достъп на хората с увреждания“.

3. Спазена е разпоредбата на параграф 2 от ПЗР на ЗБДОО за 2015 г., като не е формиран общ резерв на фондовете по чл. 18 от КСО.

¹⁰⁹ чл.чл. 20 – 26б от КСО

¹¹⁰ в изпълнение на разпоредбата на чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта

III. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г.

1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

В отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2015 г. са отчетени **общо приходи и трансфери** в размер на 9 774 709,7 хил. лв., които са 101,5 на сто спрямо планираните в закона - 9 633 205,5 хил. лв.

Приходите по бюджета на ДОО включват „Осигурителни приходи“, „Неданъчни приходи“, „Внесен данък добавена стойност (ДДС) и други данъци върху продажбите“.

В осигурителните приходи се включва и трансферът от ДБ в размер 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година.

Общо събраните приходи (без трансферите от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година) са в размер на 4 850 025,0 хил. лв., при планирани за 2015 г. - 4 580 575,6 или изпълнение 105,9 на сто.

1.1. Отчетените **осигурителни приходи** през 2015 г. са в размер на 7 505 937,8 хил. лв., от които осигурителни вноски 4 798 107,4 хил. лв. и трансфери от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година - 2 707 830,4 хил. лв., като изпълнението спрямо закона е 103,1 на сто.

1.1.1. През 2015 г. приходите от **осигурителни вноски** са 4 798 107,4 хил. лв. при планирани 4 569 630,6 или изпълнение от 105 на сто, което се дължи на по-високия брой на осигурените лица¹¹¹, подобряване на събираемостта, увеличение на средния осигурителен доход, увеличението на максималните и на минималните осигурителни прагове по основни икономически дейности и групи професии. На същите причини се дължи преизпълнението на приходите от осигурителни вноски за 2015 г. спрямо 2014 г.¹¹² със 7,03 на сто.

1.1.2. Трансферите от ДБ в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година са преведени в пълен размер – 2 707 830,4 хил. лв. и представляват 36,1 на сто от осигурителните приходи по бюджета на ДОО за 2015 г.

1.2. **Неданъчните приходи** в размер на 52 872,4 хил. лв. са преизпълнени с 340 на сто спрямо планираните, което се дължи на преизпълнението на други неданъчни приходи и на приходите от глоби, санкции и наказателни лихви. В други неданъчни приходи са отчетени акумулираните осигурителни вноски от универсални пенсионни фондове, в резултат от законодателна промяна в КСО¹¹³, с която се регламентира възможността осигурените лица да променят осигуряването си от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“.

1.3. Отчетените **приходи от данък добавена стойност и други данъци върху продажбите** са в размер на (-) 954,8 хил. лв. при планирани (-) 1 065,0 хил. лв., или изпълнение 89,7 на сто, като данъците са внесени в държавния бюджет.

1.4. Предвидено е държавата да участва във финансирането на осигурителните разходи чрез **трансфери** в размер на 5 052 629,9 хил. лв. В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО са отчетени получени трансфери в общ размер на 4 924 684,7 хил. лв., в т. ч. 4 924 425,3 хил. лв. от ДБ и 259,4 хил. лв. от други бюджетни организации.

Получените от ДБ трансфери включват: трансфери в размер на 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на всички осигурени лица за календарната година в размер на 2 707 830,4 хил. лв.; трансфер за ДОО в размер на 342 560,0 хил. лв.; допълнителен трансфер за покриване на недостига от средства в размер на 1 870 804,6 хил. лв. и трансфери за поети осигурителни вноски и данъци в размер на 3 230,3 хил. лв. Получени са трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост в размер на 259,4 хил. лв.

¹¹¹ Осигурените лица за 2015 г. са 2 755 906 или с 24 152 повече от планираните

¹¹² 4 483 134,6 хил. лв.

¹¹³ обн. ДВ, бр. 61 от 2015 г.

2. По Раздел „Разходи и трансфери - всичко“

В отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО по Раздел „Разходи и трансфери – всичко“ при планирани 9 629 267,0 хил. лв. са отчетени 9 770 256,7 хил. лв., които са 101,5 на сто спрямо приетите със закона и с 4,1 на сто повече спрямо предходната 2014 г.¹¹⁴

2.1. Отчетените разходи в размер на 9 761 899,0 хил. лв. са 101,5 на сто спрямо планираните - 9 620 517,0 хил. лв.¹¹⁵ Установеният преразход от 141 382,0 хил. лв. се дължи на допълнително изплатените през 2015 г. еднократни суми към пенсиите, както и на по-големите разходи за социални обезщетения и помощи.

С най-голям относителен дял са разходите за пенсии – 86,5 на сто, следвани от разходите за социални помощи и обезщетения – 12,8 на сто и разходите за програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост – 0,7 на сто.

2.1.1. По показателя **разходи за „Пенсии“** са отчетени 8 445 512,1 хил. лв., които са 100,6 на сто спрямо планираните - 8 392 990,0 хил. лв. Установен е преразход в размер на 52 522,1 хил. лв., което е 0,6 на сто спрямо предвиденото в закона. Разходите за пенсии са нараснали с 3,6 на сто спрямо 2014 г.¹¹⁶

За 2015 г. разходите за пенсии (без пощенска такса и ДДС) са 9,7 на сто от БВП¹¹⁷. През 2015 г. броят на пенсиониралите се лица е 107 663, а броят на възобновените и възстановените пенсионери е 35 704. Броят на пенсионерите, чиито пенсии са прекратени и спрени през 2015 г., е 145 233. Към 31.12.2015 г. броят на пенсионерите, ефективно получаващи пенсии, е 2 178 123, което е с 1 866 по-малко спрямо 31.12.2014 г.¹¹⁸ Броят на пенсиите към 31.12.2015 г. е 2 644 808, от които лични пенсии - 2 521 579 и наследствени пенсии - 123 229. Спрямо 2014 г.¹¹⁹, общият брой на пенсиите е намалял с 23 896, което е в резултат на провежданата пенсионна реформа.

От отчетените разходи за „Пенсии“ с най-голям относителен дял са: „Пенсиите за сметка на ДОО“ – в размер на 8 089 957,4 хил. лв. (95,8 на сто от общия размер на разходите за пенсии), следвани от „Пенсии за сметка на ДБ“ – 3,8 на сто, „Издръжка (пощенска такса и ДДС и други финансови услуги)“ – 0,4 на сто и „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ“ – 0,006 на сто.

Установено е превишение на разходите за „Пенсии за сметка на ДОО“ в размер на 79 431,3 хил. лв. или 1 на сто от планираните. Причина за увеличението са включените разходи за изплатените еднократно допълнителни суми към пенсиите за месеците април и декември 2015 г. – утвърдени общо в размер на 101 000,0 хил. лв.¹²⁰ Без изплатените еднократни допълнителни суми в размер на 101 940,0 хил. лв.¹²¹, които не се планират, отчетеният разход за пенсии, финансирани от ДОО, е с 22 508,7 хил. лв. по-малко от планирания. Последното се дължи на по-малкия общ брой пенсионери и пенсии.

¹¹⁴ отчетени разходи и трансфери в размер на 9 386 710,5 хил. лв. през 2014 г.

¹¹⁵ Съгласно уточнения план към 31.12.2015 г., а със ЗБДОО за 2015 г. са 9 622 117,0 хил. лв. Уточненият план представя извършените корекции по бюджета на ДОО за 2015 г., в резултат от утвърдените промени по отделните разходни параграфи и подпараграфи, вследствие от взети решения на Надзорния съвет на НОИ, на основание чл. 114, ал. ал. 1 и 2 от ЗПФ.

¹¹⁶ разходи за пенсии за 2014 г. – 8 154 906,5 хил. лв.

¹¹⁷ По данни на Националния статистически институт БВП за 2015 г. е 86 373 млн. лв.

¹¹⁸ Броят на пенсионерите към 31.12.2014 г. е 2 179 989

¹¹⁹ Броят на пенсиите към 31.12.2014 г. е 2 668 704

¹²⁰ С ПМС № 49/06.03.2015 г. и ПМС № 310/11.11.2015 г.

¹²¹ Реално изплатените средства са в размер на 101 940,0 хил. лв., които не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г., но са в изпълнение на ПМС № 49/06.03.2015 г. и ПМС № 310/11.11.2015 г. и на основание разпоредбата на чл. 22, т. 3 от КСО, във връзка с чл. 115, ал. 2 от същата норма

Разходите за пенсии са в по-голям абсолютен размер спрямо приходите от осигурителни вноски, но се наблюдава тенденция годишният темп на нарастване на разходите за пенсии да намалява спрямо годишния темп на нарастване на приходите от осигурителни вноски.¹²²

В резултат от предприетите действия от страна на НОИ, размерът на надвзетите пенсии към 31.12.2015 г.¹²³ е намалял с 1 623,5 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2014 г.¹²⁴

2.1.2. По разходния показател **„Социални помощи и обезщетения“** са отчетени разходи в размер на 1 250 125,2 хил. лв., които са 108,1 на сто спрямо планираните - 1 156 050,0 хил. лв.¹²⁵ Установен е преразход в размер на 94 075,2 хил. лв. или 8,1 на сто, като причини за превишението са увеличените разходи, извършени за обезщетения при временна неработоспособност поради общо заболяване, гледане на болен член от семейството, нетрудови злополуки, както и на разходи, извършени за обезщетения за бременност и раждане, отглеждане на малко дете.

В резултат от предприетите действия от страна на НОИ, размерите на надвзетите парични обезщетения за временна неработоспособност и обезщетения за безработица към 31.12.2015 г.¹²⁶ са намалени съответно с 277,9 хил. лв. и с 980,8 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2014 г.¹²⁷

2.1.3. По разходния показател **„Програми дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост“** са отчетени разходи в размер на 66 241,0 хил. лв., като е постигната икономия в размер на 5 089,5 хил. лв. или 7 на сто от планираните - 71 330,5 хил. лв., което е в резултат на отчетените по-малко спрямо планираните разходи за персонал, издръжка, платени данъци, такси и административни санкции, разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности, капиталови разходи.

2.1.4. По показателя **„Отбрана и сигурност“** са отчетени 1,7 хил. лв. при предвидени 75,0 хил. лв. Реализирана е икономия в размер на 73,3 хил. лв. или 97,7 на сто.

2.1.5. По показателя **„Разходи за лихви“** са отчетени 19,0 хил. лв. при планирани 71,5 хил. лв. Реализирана е икономия в размер на 52,5 хил. лв. или 73,4 на сто.

2.2. Отчетените **предоставени трансфери** от бюджета на ДОО към други бюджети са 8 357,7 хил. лв., които са 117 на сто спрямо предвидените в закона – 7 150 хил. лв. Установеният преразход се дължи на предоставените трансфери, които не са планирани в ЗБДОО за 2015 г. – „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“¹²⁸ и „Трансфер между бюджет и СЕС“¹²⁹ – в общ размер на 1 557,3 хил. лв. Всички предоставени трансфери от бюджета на ДОО за 2015 г. са в съответствие с действащото законодателство.

3. По раздел „Финансиране“

3.1. През 2015 г. от НОИ са погасени дължимите суми по **дългосрочни заеми от Световната банка** в размер на 3 969,5 хил. лв., в т.ч. главница и дължими лихви.

¹²² Наблюдаваната тенденция е за периода 2013 г. – 2015 г., за всяка от годините

¹²³ 7 534,3 хил. лв.

¹²⁴ 9 157,8 хил. лв.

¹²⁵ Съгласно уточнения план към 31.12.2015 г., а със ЗБДОО за 2015 г. са предвидени 1 157 650,0 хил. лв.

¹²⁶ Надвзети обезщетения за временна неработоспособност - 7 824,0 хил. лв.; надвзети обезщетения за безработица - 1 946, 2 хил. лв.

¹²⁷ Надвзети обезщетения за временна неработоспособност - 8 101,9 хил. лв.; надвзети обезщетения за безработица – 2 927,0 хил. лв.

¹²⁸ предоставени средства по сключен договор за изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация за 2015 г. с бюджетна организация – Военномедицинска академия

¹²⁹ авансово финансиране със средства от бюджета на НОИ на извършени плащания по ОПАК

3.2. Отчетени са суми по разчети за поети осигурителни вноски в размер на 4 980,0 хил. лв., които са в съответствие с разпоредбите на чл. 159 от ЗПФ и параграф 22а от ПЗР на КСО.

3.3. Отчетените средства по показателя „Друго вътрешно финансиране“ (1 540,2 хил. лв.) не са предвидени в ЗБДОО за 2015 г., но са законосъобразни.

3.4. Наличните средства към 31.12.2015 г., в размер на 236,1 хил. лв., съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ.

4. По раздел „Дефицит/Излишък“

Установените дефицити по фондовете „Пенсии“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са финансирани с постигнатите излишъци по бюджетите на фондовете „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“ и бюджета на НОИ.

В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. е отчетен излишък в размер на 4 453,0 хил. лв.

В заключение Сметната палата изразява следното становище:

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. е изготвен, утвърден и представен в Сметната палата и в Народното събрание при спазване на законовите процедури. Структурата и съдържанието на отчета отговарят на изискванията на Закона за бюджета на ДОО за 2015 г. и Кодекса за социално осигуряване. Получените приходи и трансфери, извършените разходи и предоставените трансфери от НОИ на други бюджети са в съответствие с действащото законодателство и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.

Настоящото становище е прието от Сметната палата с Решение № 143 от 04.08.2016 г. (Протокол № 22)

Препис извлечение

ПРОТОКОЛ № 22

от заседание на Сметната палата, проведено на 04.08.2016 г.

На заседанието присъстваха: Цветан Цветков, председател на Сметната палата, Горица Грънчарова-Кожарева и Тошко Тодоров, заместник-председатели на Сметната палата и членове проф. Георги Иванов и Емил Евлогиев.

Приети одитни доклади	Мотиви при гласуване „против“
<p>По т. 10: Одитен доклад № 0600100516 за извършен одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване, за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г. със становище по отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване, за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г.</p> <p>Начин на гласуване: Цветан Цветков, председател на СП – за Горица Грънчарова-Кожарева, зам.-председател на СП – за Тошко Тодоров, зам.-председател на СП – за Проф. Георги Иванов, член на СП - за Емил Евлогиев, член на СП – за</p> <p>Против – 0</p>	<p style="text-align: center;">.....</p>